

N:o 9.

Ank. till Riksd. Kansli den 25 Jan. 1877, kl. 8 e. m.

Kongl. Maj:ts nådiga Proposition till Riksdagen, angående beviljande af statsbidrag för ny tomtreglering i Söderhamn efter den staden senast öfvergångna brand; Gifven Stockholms Slott den 5 Januari 1877.

Efter den betydliga eldsvåda, som den 22 Juli nästlidne år hem-sökte staden Söderhamn, dervid 177 gårdar och 72 magasin lades i aska, hafva vederbörande gått i författning om upprättande af plan för stadens återuppbyggande, hvarvid funnits nödvändigt ej blott att om-reglera den gamla stadsplanen, utan äfven att, med hänsigt till de i byggnadsstadgan för rikets städer uppställda fordringar på större och rymligare tomter, torg och andra allmänna platser och bredare gator, till stadsplanen intaga vida större område, än som upptagits af staden före branden. Uppå stadsfullmäktiges framställning har Kongl. Maj:t der-efter den 8 sistlidne December i nåder fastställt en i sådant afseende uppgjord och af stadsfullmäktige antagen plan till reglering och utvidgning af den norr om stadsån belägna delen af Söderhamns stad, att tjena till efterrättelse i den mån sådant utan förnärmande af någons lagliga rätt kunde ega rum, hvarjemte staden berättigats att, i den ordning gällande författning om jords eller lägenhets afstående för allmänt behof stadgar, till sig lösa den enskilde personer, menigheter eller in-rättningar tillhöriga mark, som till utläggande af gator, torg och all-männa platser enligt sagda plan erfordrades. Enligt hvad upplyst blifvit, är äfven den på södra sidan om ån belägna stadsdelen affattad på karta; men förslag till reglering af denna trakt är ännu icke af stadsfullmäktige slutligen pröfvadt.

Emellertid hafva nu stadsfullmäktige i Söderhamn uti en genom Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Gefleborgs län den 29 förlidne December insänd och af stadens magistrats utlåtande åtföljd underdånig skrift anhållit om bidrag af allmänna medel för bestridande af de ganska betydliga utgifter, som ansetts blifva förenade med nya tomtregleringens genomförande och de andra åtgärder, som i sammanhang dermed borde vidtagas, och hvilka utgifter staden förklarats under nuvarande förhållanden icke mäka att utan sådant understöd bära. Fullmäktige hafva till stöd för denna sin framställning hufvudsakligen i underdånighet anfört:

att stadsdelen norr om ån, som blifvit utlagd dels på den afbrända delen af staden, dels på en uppgrundad lågt liggande träkt vid stadsån och dels på en stenbunden ås belägen norr om gamla stadsplanen, vore för bebyggande särdeles lämplig, men att för åstadkommande derstädes af en sammanhängande och väl ordnad plan, från denna stadsdel måste till den södra, på stadens bekostnad, förflyttas Söderhamn—Bergviks jernväg;

att för utläggande af de i planen upptagna gator, torg och esplanader, staden måste inlösa, utom 227,800 qvadratfot jordegor, 86 bostadstomter och 69 sjöbodtomter om tillhopa 621,410 qvadratfots areal, deraf dock 124,000 qvadratfot kunde af staden åter försäljas;

att staden måste genom betydliga utfyllningar höja den låga trakten utefter stadsån, så att den, enligt nådiga föreskriften vid planens fastställande, finge sådan höjd, att källaregolven i byggnaderna komme att ligga minst $1\frac{1}{2}$ fot öfver högsta kända vattenyta;

att för beredande af tillräcklig tillgång på godt vatten staden vore betänkt på anläggandet af vattenledning från den i stadens närhet belägna Färsjön;

att den under senare åren i gamla staden påbörjade dränering, som varit högst ofullständig, icke kunde användas för den nya stadsplanen, som derföre måste förses med annan vattenafledning för att tillfredsställa helsovårdsstadgans bestämmelser;

att, med ledning af i underdånighet bifogade särskilda kostnadsförslag och uppgifter, de kostnader, hvilka staden, för att motsvara de fordringar, som dels byggnadsstadgan för rikets städer och dels helsovårdsstadgan för riket uppstälde, måste under närmaste framtiden vidkännas, kunde ungefärligen sålunda beräknas:

för onläggning af jernvägen från norra till södra stadsdelen

kronor ..... 250,000: —

	Transport 250,000: —
för lösen af jord och tomter, nödiga för gator, torg m. m.	
i norra stadsdelen.....	306,774: —
» dito dito i södra stadsdelen.....	201,600: —
» stadsplanens dränering med hufvudledningar.....	40,000: —
» gatornas afschaktning.....	83,916: —
» markens utfyllning på torg, esplanader, hamnplatser och gator.....	89,988: —
» gatornas anläggning.....	148,081: —
» esplanaders anläggning.....	13,643: —
» vattenledning.....	225,000: —
	eller tillsammans Kronor 1,359,002: —

samt att kostnaden för ordnandet af den södra stadsdelen, hvars läge medgäfvde högst få byggnaders uppförande, väl icke för närvarande kunde närmare beräknas, men att staden för nya gators upptagande och öppna platsers anläggning måste inlösa 67 tomter, innefattande en areal af 504,000 kvadratfot.

Då, utom berörda för samhället gemensamma kostnader, äfven borde tagas i betraktande, att tomterna efter nya stadsplanen blefve mycket större än tillföre och alltså dyrare att inlösa och planera samt att byggnadsstadgans föreskrifter i betydlig grad fördyrade de nya byggnadernas uppförande; då stadens befolkning till största delen utgjordes af personer, som hade sin försörjning af kroppsarbete, och i allmänhet befunne sig i knappa omständigheter, helst efter de förluster, som af branden förorsakats; då dessa förhållanden ådagalade omöjligheten att genom uttaxering betäcka de med nya tomt- och gaturegleringens genomförande förenade utgifterna; och då icke heller vore möjligt för staden i dess nuvarande ställning att hos enskilde eller menigheter upplåna det erforderliga beloppet, — hafva stadsfullmäktige i underdånighet anhållit det Kongl. Maj:t måtte bereda staden ett understöd af 750,000 kronor, att utgå under loppet af fem år eller annan tid, som kunde finnas lämplig, dels såsom anslag utan återbetalningsskyldighet och dels såsom amorteringslån på billiga vilkor.

Magistraten, förordande bifall till ansökningen, har fäst uppmärksamheten å de stora belopp, som erfordrades ej mindre för inlösen af de till torg, gator med flera allmänna platser behöfliga tomter och gårdar, än äfven för ombyggnad af jernvägen vid dess förflyttning till södra stadsdelen, hvilken åtgärd vore nödvändig, då jernvägen skulle blifva hinderlig så väl för gatutrafiken i, som för behörigt bebyggande af den norra stadsdelen, hvilken jemlikt nya regleringsplanen utgjorde den egent-

liga staden; och har Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, enär den beräknade betydliga kostnadssumman icke kunde uttaxeras på stadens invånare, som för närvarande utgjorde ett antal af endast omkring 6,500 personer, hvaraf större delen voro i sådana omständigheter, att icke något eller åtminstone högst obetydligt bidrag till behofvets fyllande kunde af dem påräknas, och då dertill komme, att samhället i sin helhet och de brandskadade hvar för sig måste vidkännas ansefliga utgifter för återställandet och uppförandet af stadens allmänna byggnader och enskilda bostäder, i underdånighet hemställt, att till Riksdagen måtte aflåtas proposition om beviljande för ifrågavarande ändamål af det anslag och lån, som Kongl. Maj:t kunde finna omständigheterna påkalla.

Kongl. Maj:t har tagit i öfvervägande hvad sålunda förekommit; och vill, i anseende till den svåra hemsökelse, som inträffat genom den i Söderhamns stad timade brand och de stora förluster, hvaraf samhället i följd deraf drabbats, samt på grund af hvad vederbörande i öfrigt anfört, härmed föreslå Riksdagen, att för inlösen af den jord med de derå varande byggnader, som enligt fastställd plan erfordras till utläggande af gator, torg och andra allmänna platser, samt såsom understöd för bestridande af de med regleringens genomförande i öfrigt förenade kostnader, åt Söderhamns stad bevilja ett anslag utan återbetalningsskyldighet till belopp af Sextio tusen kronor och ett lån till belopp af Tvåhundra tusen kronor, att lyftas, anslaget och hälften af lånet under år 1878, och återstående hälften af lånebeloppet under år 1879; hvarvid för tillgodonjutande af lånet torde, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad vid liknande fall förut egt rum, böra stadgas följande vilkor:

1:o) att stadsfullmäktige, i stadens namn och på dess vägnar, för lånesumman afgifva sin till Riksgäldskontoret eller ordres ställda skuldförbindelse, innefattande de af Riksdagen för lånets användande och återbetalning stadgade vilkor;

2:o) att hvad af lånet icke blifvit hos Riksgäldskontoret uttaget före slutet af år 1879 icke får derefter utbekommas;

3:o) att det i Riksgäldskontoret lyftade lånebeloppet får utan ränta och kapitalafbetalning innehafvas till 1882 års slut; hvarefter och intilldess lånet blifvit till fullo godtgjort, sex procent å dess ursprungliga belopp böra till Riksgäldskontoret årligen inbetalas, deraf ränta efter fyra för hundra å det oguldna kapitalet först beräknas och afgår samt öfverskottet utgör kapitalafbetalning; samt

4:o) att inbetalning af den uti nästföregående punkt omförmälda annuitet bör vid hvarje års slut verkställas, vid påföljd, för underlåtenhet deraf, att å annuiteten beräknas laga ränta från förfallodagen; dock att, derest annuiteten före den 16 Januari näst derpå följande år till Riksgäldskontoret inkommer, samma betalning anses vara inom behörig tid verkställd, hvadan i sådant fall den sedan nyssnämnda månads början å annuiteten upplupna ränta eftergifves.

Till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande Utskott tillhandahållas.

Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all konungslig nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

C. J. Thyselius.

---

*Utdrag af Protokollet öfver Civil-ärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i Stats-Rådet, å Stockholms Slott den 5 Ja-
nuari 1877.*

Närvarande:

Hans Excellens Herr Statsministern Friherre *De Geer*,
Hans Excellens Herr Ministern för Utrikes Ärendena, *Björnstjerna*,
Statsråden: *Lagerstråle*,
Thyselius,
Carlson,
Friherre *Alströmer*,
Weidenhielm,
Lovén,
Friherre *von Otter* och
Forssell.

Vidare föredrog Departements-chefen:

Stadsfullmäktiges i Söderhamn genom Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Gefleborgs län den 29 förlidne December insända och af stadens Magistrats utlåtande åtföljda ansökning, att Kongl. Maj:t måtte för bestridande af de utgifter, som vore förenade med stadens reglering efter den derstädes den 22 Juli 1876 timade eldsvåda, bereda staden ett understöd af 750,000 kronor, att utgå dels såsom anslag utan återbetalnings-skyldighet och dels såsom amorteringslån på billiga vilkor.

I anseende till den svåra hemsökelse, som inträffat genom den i Söderhamns stad timade brand och de stora förluster, hvaraf samhället
Bih. till Riksä. Prot. 1877. 1 Saml. 1 Afd. 4 Häft.

i följd deraf drabbats, samt på grund af hvad vederbörande i öfrigt an-
fört, tillstyrkte Stats-Rådet i underdånighet, att Kongl. Maj:t måtte föreslå
Riksdagen att för inlösen af den jord med derå varande byggnader, som
enligt faststald plan erfordrades till utläggande af gator, torg och andra
allmänna platser samt såsom understöd för bestridande af de med regle-
ringens genomförande i öfrigt förenade kostnader, åt Söderhamns stad
bevilja ett anslag utan återbetalningsskyldighet till belopp af 60,000 kronor,
och ett lån till belopp af 200,000 kronor att lyftas, anslaget och hälften
af lånet under 1878, och återstående hälften af lånebeloppet under år
1879, dock att för tillgodonjutande af detta lån borde, i hufvudsaklig
öfverensstämmelse med hvad vid liknande fall förut egt rum, stadgas
följande vilkor:

1:o) att stadsfullmäktige, i stadens namn och på dess vägnar, för
lånesumman skulle afgifva sin till Riksgäldskontoret eller ordres ställda
skuldförbindelse, innefattande de af Riksdagen för lånets användande och
återbetalning stadgade vilkor;

2:o) att hvad af lånet icke blifvit hos Riksgäldskontoret uttaget före
slutet af år 1879 icke finge derefter utbekommas;

3:o) att det i Riksgäldskontoret lyftade lånebeloppet finge utan
ränta och kapitalafbetalning innehafvas till 1882 års slut, hvarefter och
intill dess lånet blifvit till fullo godtgjort, sex procent å dess ursprung-
liga belopp skulle till Riksgäldskontoret årligen inbetalas, deraf räntan
efter fyra för hundra å det oguldna kapitalet först skulle beräknas och afgå
samt öfverskottet utgöra kapitalafbetalning; samt

4:o) att inbetalning af den uti nästföregående punkt omförmälda
annuitet borde vid hvarje års slut verkställas vid påföljd för underlåten-
het deraf, att å annuiteten skulle beräknas laga ränta från förfallodagen;
dock skulle, derest annuiteten före den 16 Januari näst derpåföljande år
till Riksgäldskontoret inkomme, samma betalning anses vara inom behörig
tid verkstald; hvadan i sådant fall den sedan nyssnämnda månads början
å annuiteten upplupna ränta skulle eftergifvas.

Hvad Statsrådet sålunda hemställt, behagade Hans
Maj:t Konungen i nåder bifalla och befalde, att nådig
proposition i ämnet skulle till Riksdagen aflåtas af den
lydelse, som bilagan till detta protokoll utvisar.

Ex protocollo
Paul Strandberg.